

**B.A. Semester - 6 (CBCS) Examination
March/April-2024 (NEW COURSE)**

SAN P21 Sanskrit Language and Literature-2 (Core -21 (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que-1 (A)	Translate any two of the following.	(08)
	(1) અદ્રે: શૃંગં હરતિ પવન કિંચિદિત્યુન્મુખીભી: દ્રષ્ટીત્સાહશ્ચકિત ચકિતા મુગ્ધસિદ્ધાન્ગનાભિ: । સ્થાનાત્માત્સરસ નિચુલાત્પતો દગ્ધમુખ: સ: દિડનાગાનાં પથિ પરિહરન્થૂલ હસ્તાવલેપાન્ ॥	
	(2) માર્ગ તાવત્શૃણુ કથયત: ત્વત્ પ્રયાણાનુરુપમ્ સંદેશં મે તદનુ જલદ શ્રોષ્યસિ શ્રોત્રપેયમ્ । ચિત્રં ચિત્રં શિખરિણુ પદં ન્યસ્ય ગન્તાસિ યત્ર ક્ષીણ: ક્ષીણ: પરીલધુ પય: સ્ત્રોતસાં ચોપભુજ્ય: ॥	
	(3) જાત વંશે ભુવન વિદિતે પુષ્કરાવર્તકાનાં જાનામિ ત્વાં પ્રકૃતિ પુરુષં કામરુપં મધોન: । તેનાર્થિત્વં ત્વયિ વિધિવશાદ્ દુર બન્ધુર્ગતોઽહં યાન્ય્યા મોઘા વરમધિગુણે નાઙ્ઘમે લબ્ધકામા ॥	
	(4) ગત્વા ચ ઉર્ધ્વં દશમુખભુજોચ્છવાસિત પ્રસ્થસંઘે: કૈલાસસ્ય ત્રિદશવનિતા દર્પણસ્યાતિથિ: સ્યા: । શૃ ઙ્ગીચ્છ્રાયૈ કુમુદવિશ દેર્યોસિત્યસ્થિત: રાશીભૂત: પ્રતિદિનમિવ ત્ર્યમ્બકસ્યાદહાસ: ॥	
પ્રશ્ન-૧ (બ)	પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો. (કોઈપણ બે)	(૦૬)
Que-1 (B)	Explain with reference to the contex. (Any Two)	(06)
	(1) મન્દાયતે ન ખલુ સુહૃદામભ્યુપેતાર્થકૃત્યા: । (2) શીતો વાયુ પરિણમયિતા કાનનોદુમ્બરાણામ્ । (3) ન્કે વા ન સ્યુ પરિભવ પદં નિષ્કલારમ્ભયલા: । (4) પ્રાપ્તે મિત્રે ભવતિ વિમુખ: કિં પુનર્યસ્તથોચ્ચૈ: ।	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસની શૈલી વર્ણવો.	(૧૪)
Que-2	Explain the style of Kalidas.	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૨	કાલિદાસના જીવન, કવન અને સમય વિશે નોંધ લખો.	
Que-2	Write note in detail on life, time and work of Kalidas.	
પ્રશ્ન-૩	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પર સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો.	(૧૪)
Que-3	Write on Essay in sanakrit any one of the following.	(14)
	(1) રાષ્ટ્રભાષા સંસ્કૃતમ્ । (2) યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યન્તે । (3) સંઘે શક્તિ: કલૌયુગે ।	
પ્રશ્ન-૪	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.	(૧૪)
Que-4	Explain any two meteras from the following with example.	(14)
	(1) અનુષ્ટુપ (2) શિખરિણી (3) પૃથ્વી (4) મન્દાક્રાન્તા	

પ્રશ્ન-૫ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સંસ્કૃત ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-5 (A) Translate any one of the following passage in to Gujarati. (07)

- (1) एकदा गुर्जरदेशीयः कश्चित् कवीः कविवत्सलं काशीराजं द्रष्टुं काशीदेशमगच्छत् । गत्वा च तत्र राजभवनं प्रविशिक्षुर्भार्याः स्थेन दौवारिके प्रान्तः प्रवेशात् न्यरुध्यत् । सप्रश्रय मनुनीयमानः स दौवारिकः यदि त्वमन्तः प्रवेष्टुमिच्छसि तर्हि मध्यं यत किञ्चिद् देहि । अन्यथा दुर्लभस्ते प्रवेशः इत्ययादि एतच्छ्रुत्वा । कवि प्रत्यवदत्- भद्र ! अधुना त्वमहकिञ्चनः । मत्पार्श्वे वशटिकापि न विद्यते । किन्तु राज्ञः सकाशात् किञ्चिदपि मे लभ्यते तस्यार्धं, ते दास्यामी । तद्वचः श्रुत्वा स द्वार पालकौ । ह्यष्टस्तस्मै प्रवेशायडनुज्ञामदत्त ।
- (2) आदीदुतरापथे एकः पण्डितग्रामः । तस्य दक्षिणस्यां दिशी एको महान् वटतरुरशोभत । एकदा तस्य तरोरघस्तादने के ब्रह्मपरायणा महात्मानो विचारगोष्ठीं रचयामासुः । तत्रैकेनोक्तितम नास्ति कश्चिदीश्वरो नाम जगतो नीयन्ता । कर्मैव प्रधानम् । विचार्यन्तां तावत्कर्मणा कीदृशो डस्ति महिमा । ईश्वरावतारोडपि रामो नीजेन भ्राता सीतया च सह वने परिभ्रमन हैम हरिणमन्वगात । रावणश्च तस्य प्रीयां भार्या जहार । तद्दासौ बहु विलपन वानरैः सह सख्यम् अकरोत् । अतो मन्तव्यमिदं यत्रैव येन सुखं दुःखं वा भोक्तव्यं भवति तत्रैवासो रज्जवैव बद्धो बलाद् दैवैन नीयते । यथा यथा येषां जीवानां यादृशी यादृशी भवितव्योतोदेति तथा तथा तेषां तेषां तादृशी तादृशी बुद्धिरपि स्वत एव सम्पद्यते ।

પ્રશ્ન-૫ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક ગુજરાતી ગદ્યખંડનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો. (૦૭)

Que-5 (B) Translate of the any one passages in to sanskrit. (07)

- (1) अनुभव श्रेष्ठ शिक्षक છે અનુભવ દરેક વસ્તુ શીખવતો નથી તે ઇતિહાસ, ભુગોળ કે રસાયણશાસ્ત્ર શીખવતો નથી તે જે શીખવે છે તે જીવન જીવવાની કલા આ અનુભવ જેટલું સારી રીતે બીજું કોઈ શીખવી શકતું નથી. અનુભવ એ કડક શિક્ષક છે અને તે બહુ આકરી ફી વસુલ કરે છે તે ભૂલોની બહુ કઠોર શિક્ષા કરે છે પરંતુ તે પોતાના પાઠ સંપૂર્ણપણે શીખવે છે.
- (1) Experience is the best teacher I dosen't teach everything. It dosen't history, geography or chemistry. What is teaches is the art of living nothing else. Cum teach this subject as good as experience does Experience is a strict teacher and it charges very high fees. It punishes severely for mistake but it teaches its lessons tharoughly.
- (2) કેટલાક લોકો માને છે કે ભારતીય સંસ્કૃતિ સંપૂર્ણપણે ધાર્મિક અને આધ્યાત્મિક અને ભૌતિક જીવનનું તેમાં કોઈ મહત્વ નથી પરંતુ ખરેખર આવું નથી. ભારતીય જીવનમાં ધાર્મિકતા અને આધ્યાત્મિકતાની સાથે ભૌતિકતાને પણ સમાન મહત્વ આપવામાં આવ્યું છે. આપણા જીવનના શ્રેષ્ઠ અને આદર્શ એવા ચાર પુરુષાર્થ ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ આના સાક્ષી છે.
- (2) Some people belive that the Indian culture is to tally religious and spiritual and that there is no important place for materiallise is also spirituaisey our best and ideal four expendiemts of lise right teusmess wealth desire and salvation are a wimess to this.
